

Резултати от анкетно проучване сред учениците в 7 клас за готовността им да направят информиран и осъзнат избор на профил / професия при кандидатстването в 8-ми клас
(учебна 2019-2020 г.)

В периода октомври 2019 г. - февруари 2020 г. ЦПЛР „Кариерно ориентиране - Габрово“ проведе анкетно проучване сред учениците в 7 клас на училищата в област Габрово, за да провери готовността им да направят информиран и осъзнат избор на профил или специалност от професия при кандидатстването си в осми клас.

Резултатите от проучването ще се използват за планиране работата на ЦПЛР КО Габрово с целевата група при избора на теми за работа с учениците, отговарящи на техните нужди и заявки.

Всяко едно от училищата, участвали в анкетата, ще получи като обратна връзка резултатите на своите ученици, за да направи собствени анализи и изводи и да планира провеждане на дейности по кариерно ориентиране на ученици за следващата учебна година.

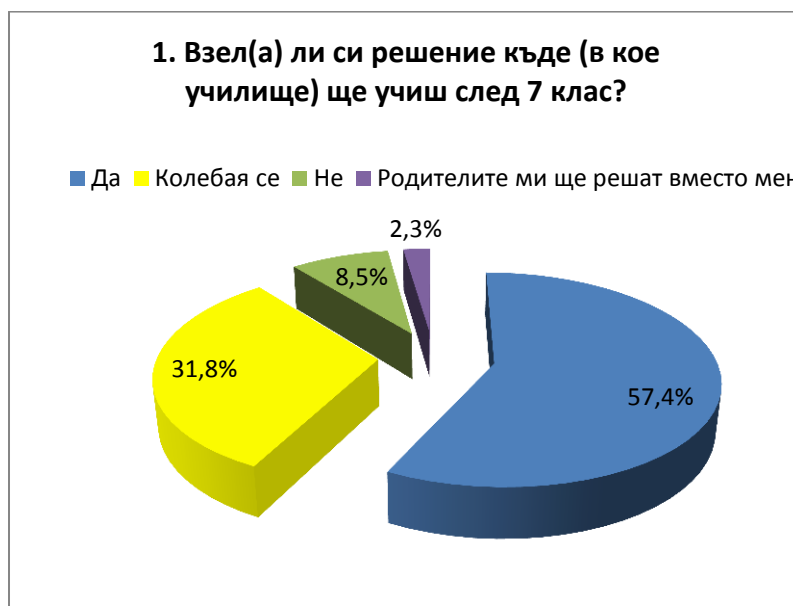
Анкетата включва 11 въпроса. Десет от тях - ползатворени. В тях учениците можеха да избират от посочените отговори, но и да допълват свои в ред „Друго“. При четири от тези десет въпроса, учениците имаха възможност да избират повече от един отговор. Единият от въпросите беше отворен.

Въпросите бяха насочени в няколко основни направления: готовност за избор; нужда от информация, нужда от помощ и подкрепа (значими хора), ценности и др.

В анкетата участваха общо 529 ученици, от тях 265 момичета и 264 момчета, от 14 училища на област Габрово. От община Габрово - 7 училища, 4 училища от община Севлиево и 3 училища от община Трявна.

Ето резултатите от поставените въпроси.

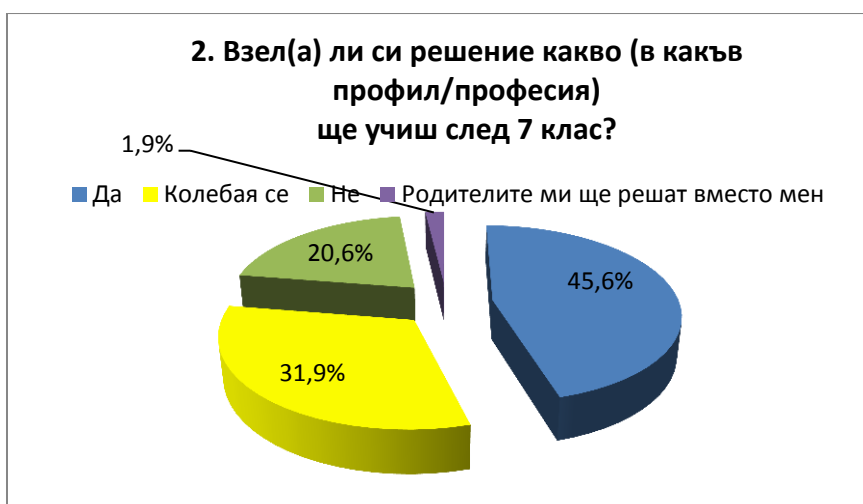
1. Взел(а) ли си решение къде (в кое училище) ще учиш след 7 клас?

Да	Колебая се	Не	Родителите ми ще решат вместо мен
57,5%	31,8%	8,5%	2,3%

От получените отговори на този въпрос ясно се вижда, че 57,4 % от учениците декларират, че са направили вече своя избор в кое училище ще учат. Тези, които все още се колебаят, са 31,8 %, а 8,5 % от анкетираните не са избрали. Малка част от учениците- 2,3 % смятат, че родителите ще изберат вместо тях.

2. Взел(а) ли си решение какво (в какъв профил/професия) ще учиш след 7 клас?

Да	Колебая се	Не	Родителите ми ще решат вместо мен
45,6%	31,9%	20,6%	1,9%

В сравнение с предходния въпрос виждаме, че броят на колебаещите се се запазва сравнително постоянен, но намаля броят на тези, които са отговорили положително, т.е. са избрали профил или специалност от професия в избраното училище, за сметка на тези, които още не са избрали. Тоест имаме близо 12% от учениците, които са избрали училище, но не и в какъв профил или специалност от професия ще се обучават.

Ето и статистиката: 45,6 % са споделили, че вече са избрали какво ще учат (за сравнение в предходния въпрос - 57,4 % са избрали къде да учат). Тоест поне тези 11,8% от анкетираните са избрали училището, а не профил или професия. Колебания имат 31,9 %, само с 0,1% повече от предходния въпрос. Все още не са направили избор 20,6 %, а 1,9 % смятат, че родителите им ще изберат вместо тях.

Запазва се изводът, който направихме и при миналогодишното изследване, че за учениците е по-лесно да изберат училище, в което да учат, отколкото профил или специалност от професия в съответното училище. Вероятно това се дължи на факта, че децата имат повече информация за училището като имидж, като среда за развитие, физическа среда и др, отколкото за отделните профили или специалности от професии, които те предлагат, както и за възможностите за професионално развитие във всяка една от тях.

3. Какво още трябва да знаеш, за да избереш най-доброто за себе си?

Кои са видовете изучавани профили в училищата	Кои са видовете изучавани професии в училищата	Какви учебни предмети ще изучавам	Какви възможности за реализация след средно образование	В какви ВУЗ ще мога да продължа образованието си	Повече подробности за начина на кандидатстване след 7 клас	Друго
29,3%	42,2%	48,6%	44,6%	35,0%	27,2%	2,1%

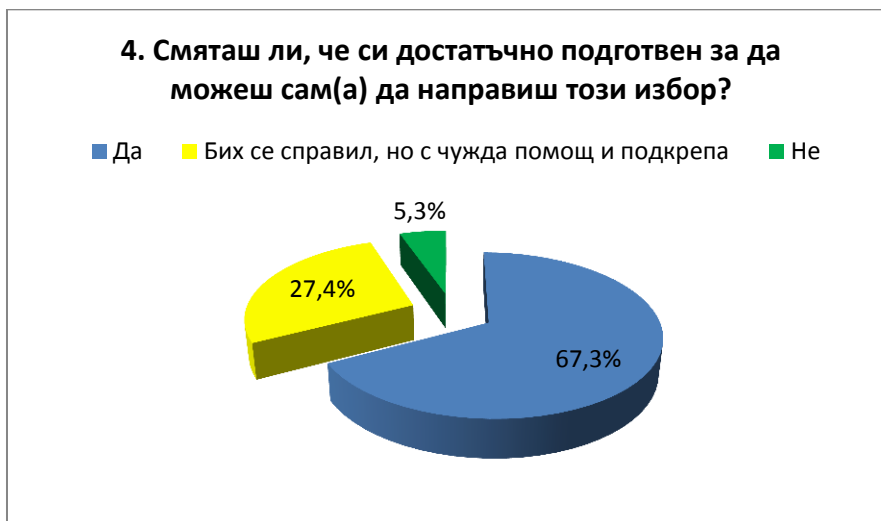
С този въпрос целяхме да разберем от каква информация се нуждаят учениците, за да направят подходящ за себе си избор. Така по-късно в хода на работата по кариерно ориентиране тази информация може да бъде предоставена на учениците.

Най-много ученици - 48,6%, биха искали да научат повече за профилираните или професионалните предмети, които ще изучават в средния курс на обучение. Малко по-малко са тези - 44,6%, които са посочили, че искат да научат повече за възможностите за реализация след завършване на средното образование, което показва умения за планиране и рационалност при избора. На трето място учениците са посочили, че имат нужда от информация за предлаганите професии в средните училища. 42,2% са посочили този отговор. Следва нуждата от информация за възможностите за продължаване на обучението във ВУЗ след завършване на гимназията - 35%. Повече за профилите, предлагани в средните училища и гимназиите, искат да знаят 29,3%. А 27,2% от анкетираните са посочили, че имат нужда от информация за начина на кандидатстване след 7 клас, което от своя страна би следвало да означава, че останалите 72,8% са добре запознати.

(2,1 % от анкетираните са допълнили отговори в ред „Друго“. Това са 11 човека, като всеки един е отговорил, че: знае всичко за професията, която е избрал; “трябва да реша какво ще правя след гимназията”; “по-малко стресиращо и напругащо”; “информационни технологии”; “дали учителите са добри в работата си”; “не”; “има ли пансион”; как ще пътува до другото училище; какви са условията за обучения; “не знам колко пъти в седмицата ще изучавам тези предмети”; “запозната съм”.)

Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетираните са давали повече от един отговор на този въпрос.

4. Смяташ ли, че си достатъчно подготвен, за да можеш сам (а) да направиш този избор?

Да	Бих се справил, но с чужда помощ и подкрепа	Не
67,3%	27,4%	5,3%

С този въпрос целяхме да проверим готовността на учениците да вземат решение. Виждаме, че 67,3% от анкетираните заявяват, че са достатъчно подготвени, за да могат сами да вземат решение. Нужда от подкрепа заявяват 27,4%, а 5,3% споделят, че все още не са готови да изберат сами.

Въпреки декларираната от учениците готовност за самостоятелен избор, преките ни наблюдения от груповата и индивидуална работа с учениците от седми клас показва, че това самочувствие често не е оправдано и се дължи по-скоро на стремежа към самостоятелност на тийнейджърите.

5. Кой ти помогна / би ти помогнал(а) да избереш какво и къде да учиш?

Родители	Приятели	Учители	Пед.съв.	Кариерен консултант	Нито един от тях	Друг
82,6%	31,6%	15,9%	2,8%	5,3%	8,1%	2,1%

С този въпрос целяхме да проверим кои са значимите хора, които учениците биха потърсили за помощ и съвет при избора на образование. Без особени изненади на първо място са родителите и близките, посочени от 82,6% от анкетиранияте. 31,6% биха се обърнали за помощ и съвет към своите приятели. С доверието на 15,9% се ползват учителите, кариерните консултанти - с 5,3%, а педагогическите съветници с 2,8%. Че сами ще се справят с избора, са посочили 8,1%, което се разминава драстично с предходния въпрос, при който 67,3% от децата споделят готовност сами да направят избора.

11 човека са посочили допълнителен отговор, като голяма част от отговорите не са релевантни със зададения въпрос.

Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетиранияте са давали повече от един отговор на този въпрос.

6. Ако си избрал какво и/или къде ще учиш след 7 клас, знаеш ли къде и как ще може да продължиш образованието си, след като завършиш избраното от теб средно училище?

Да	Запознат съм, но имам нужда от още информация	Не	Още не съм избрал какво/къде ще уча и не мога да отговоря
25,5%	40,5%	19,1%	14,9%

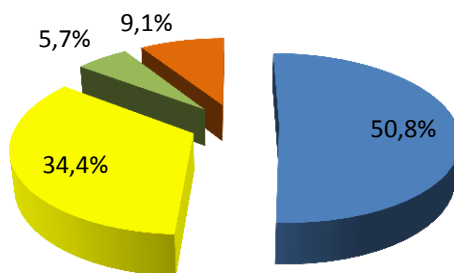
С този и следващия седми въпрос желяехме да установим доколко учениците при избора на образование се съобразяват с бъдещата си реализация не само на пазара на труда, но и при преход в по-горна образователна степен, а именно кандидатстването във ВУЗ, и доколко са запознати с възможностите за реализация в един или друг профил или специалност от професия, към която са се насочили.

На въпроса дали са запознати с възможността за продължаване на образованието си, 25,5% са отговорили положително, 40,5% имат частична информация, 19,1% не са запознати, а 14,9% споделят, че не могат да отговорят, тъй като все още не са избрали какво и/или къде ще учат.

7. Ако си избрал какво и/или къде ще учиш, знаеш ли какво ще можеш да работиш, когато завършиш образование в избрания от теб профил или професия?

7. Ако си избрал какво и/или къде ще учиш, знаеш ли какво ще можеш да работиш, когато завършиш образование в избория от теб профил или професия?

- Да
- Не съм сигурен
- Не
- Още не съм избрал какво/къде ще уча и не мога да отговоря

Да	Не съм сигурен	Не	Още не съм избрал какво/къде ще уча и не мога да отговоря
50,9%	34,4%	5,7%	9,1%

По-голямата част от анкетиранияте (50,8%) споделят, че са запознати какво ще могат да работят, след като завършат средното си образование.

Не са сигурни 34,4%, а 5,7 % споделят, че не разполагат с такава информация. 9,1% не могат да кажат, тъй като още не са избрали какво ще учат.

Тук е нужно да отбележим, че сред избиращите профилирано образование има много деца, които все още не са направили дългосрочен избор и е трудно да свържат обучението си с реализация в конкретна професия. Особено в онези профили, при които обучението във ВУЗ може да продължи в няколко различни професионални направления, които предлагат още повече конкретни възможности за развитие. По-лесно сякаш изглежда в професионалните паралелки, при които бъдещата професионална реализация изглежда относително ясна.

8. Какво би те затруднило в избора на образование след 7 клас?

8. Какво би те затруднило в избора на образование след 7 клас?

Не познавам добре възможностите, които предлагат училищата в града и региона	Не познавам възможностите за реализация в предлаганите профили и професии	Не познавам добре собствените си силни страни	Не познавам добре слабите си страни	Много възможности за избор, които предлагат училищата	Малкото възможности за избор, които предлагат училищата	Не срещам подкрепа, за да реализирам своя избор	Др.	Няма нищо трудно
33,3%	31,6%	21,6%	13,2%	23,6%	11,5%	4,7%	1,3%	19,5%

Сред основните трудности при избора на образование 33,3% са посочили, че не познават добре предлаганите от средните училища възможности (профили и специалности от професии). На второ място 31,6% от учениците са посочили това, че не знаят къде ще могат да се реализират като професионалисти, избирайки един профил или професия. На трето място 23,6% от учениците са споделили, че многото възможности за избор е това, което ги затруднява. Липсата на достатъчно самопознание за силните им страни е причина за затруднения при избора на 21,6% от анкетираните, а познанието за слабите страни затруднява 13,2 на 100 от децата. Малкото възможности за избор влияят на избора на 11,5%, а 4,7% споделят, че не срещат подкрепа, за да реализират собствения си избор. 19,5% пък смятат, че в избора на образование след седми клас няма нищо трудно.

Седем ученици или 1,3% са отбелязали отговори в ред „друго“. Едно от децата се притеснява, че няма да може да завърши успешно основно образование, друго споделя, че родителите му не разрешават да учи в друг град. Трето казва, че нищо не го затруднява. Останалите отговори са встрани от зададения въпрос.

Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетираните са давали повече от един отговор на този въпрос.

9. Ако днес трябва да кандидатстваш, в кое училище и в какъв профил/ каква професия (паралелка) ще се запишеш да учиш?

Резултатите от този въпрос няма да бъдат изнасяни публично, поради възникналите опасения, че по този начин ще се манипулира бъдещия план- прием.

Ще добавим само информация, че 6,8% или 36 ученици няма да изберат училище на територията на област Габрово. По-голямата част от тези 36 човека са избрали профили и професии, които не се предлагат в училищата на област Габрово. Сред тях са музикални специалности, ветеринарна медицина, моден дизайн, геодезия. Има обаче и такива, които избират профили, които се предлагат в училища от областта, но предпочитат да продължат образованието си в съседните на Габрово области.

10. Какво искаш да ти „дава“ твоята бъдеща професия?

Престиж	Пари	Повече свободно време	Възможност да пътувам	Да виждам резултата от своя труд	Сигурност	Постоянно да подобрявам своите умения	Да получавам нови знания	Да се чувствам удовлетворен от труда си	Да помагам на другите	Да създавам нови познанства и да общувам с интересни хора	Спокойствие	Не съм мислил(а) по този въпрос	Друго
15,5%	75,4%	31,9%	38,8%	53,1%	23,4%	45,9%	40,3%	48,0%	39,9%	42,2%	30,6%	3,4%	0,9%

Сред най-желаните атрибути на бъдещата си професия учениците посочват финансова възвръщаемост на положените от тях усилия – 75,4% искат от професията да им носи по-добро заплащане. Следва възможността да виждат резултата от своя труд - 53,1%, и да се чувстват удовлетворени от труда си (48%). 45,9% искат постоянно да подобряват своите умения. Да създават нови познанства и да общуват с интересни хора, искат 42,2%. Сравнително еднакъв брой ученици искат да получават нови знания – 40,3%, да помагат на другите – 39,9%, и да имат възможност да пътуват – 38,8%. Повече свободно време искат 31,9%, а спокойствие – 30,6%. Като най-малко желани атрибути учениците са посочили: сигурност, дефинирана тук като възможност лесно да намират и да се задържат на работа- 23,4%, и престиж - 15,5%. Няколко ученици, а именно 3,4% споделят, че не са мислили по този въпрос. А 0,9% или 5 човека са посочили нещо в ред „други“: собствен бизнес; да почиват, когато пожелаят; да са доволни от изпълнението на задачите; да е интересна и да помага на животните; и по-общото: “да ми помогне в бъдеще и в живота”.

11. Ти си:

Момиче	Момче
50,1%	49,9%